

บูรพาไม่แพ้

● ศ.ดร.บึงสรรพ์ วาษอาด

สถาบันศึกษาโอบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สหรับคอหนังสือกำลังภายในจีน คงจำตัวร้ายที่มีสมญาว่า ตงฟิงปู ป้าย ซึ่งแปลเป็นไทยว่า บูรพาไม่แพ้ เผลอชนกับประเทศจีนที่เดิมถูกโลกมองว่าเป็นผู้ร้าย แต่วันนี้ กลับเป็นพระเอก และเป็นหัวขบวน ปรากฏการณ์ใหม่ที่เรียกว่าบูรพาภิวัตน์ ที่ประเทศในซีกโลก ตะวันออก

เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า บัดนี้ภูมิ-รัฐศาสตร์และภูมิ-เศรษฐกิจของโลก กำลังเปลี่ยนไปนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 ประเทศทางซีกโลกตะวันตก อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา และยุโรป เริ่มเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจ

ขณะที่เอเชียกำลังผงาดขึ้นมาขึ้น ในแนวหน้า อันนำไปสู่ปรากฏการณ์ “บูรพาภิวัตน์” โดยมีจีน เป็นหัวขบวน ในการขับเคลื่อน ตามมาด้วยอินเดีย ที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา

ไม่เพียงแต่ จีน อินเดีย แต่ยังรวมถึงกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ตลอดจนประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ อาทิเช่น บราซิล เม็กซิโก อิหร่าน ตุรกี รัสเซีย เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย ที่เศรษฐกิจกำลังเติบโต และเป็นกลุ่มประเทศสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก แทนที่สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศยุโรป

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2555 แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุน

ส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เปิดตัวผลงานวิจัยเรื่องแรกภายใต้ชุดอนาคตไทย เรื่องการเปลี่ยนภูมิรัฐศาสตร์ของเศรษฐกิจโลกใหม่

ไทยต้องมียุทธศาสตร์ชาติด้านต่างประเทศในยุคบูรพาภิวัตน์ คือ รู้ว่าชาติอื่นเขาทำอะไรกัน

๑ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

ตะวันตกกำลังเสื่อมถอย แต่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของสหรัฐก็ยิ่งสูงอยู่ เอเชียและแปซิฟิกยังคงมีอิทธิพลสูงสุดต่อไป

๑ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี

ประเทศตะวันตกกำลังเสื่อมถอย ภูมิภาคมหาสมุทรอินเดียจะสำคัญมากขึ้น และบูรพากำลังผงาด

๑ ดร.เอกภพ เหล่าธรรมทัศน์

ในการสัมภาษณ์เรื่อง บูรพาภิวัตน์ : ทั่วโลกจะกลับหัว ซึ่งผู้เขียนขอเก็บประเด็นที่น่าสนใจในการประชุมมา ดังนี้

ดร.เอก เหล่าธรรมทัศน์ องค์ปาฐกท่านแรก มีความเห็นว่า ประเทศตะวันตกกำลังเสื่อมถอย ภูมิภาคมหาสมุทรอินเดียจะสำคัญมากขึ้น และบูรพากำลังผงาด ชุดความรู้เดิมซึ่งเป็นชุดความรู้และวิธีคิดอย่างตะวันตกที่ประเทศไทยใช้เป็นหลัก

เพียงชุดความคิดเดียวจะไม่เพียงพอที่จะรับประกันการพัฒนาที่ยั่งยืน วิธีคิดที่มองเมืองชายแดน เช่น ดาก หนองคาย อุบลราชธานี เป็นเมืองปลายแถว แต่ต้องมองเป็นศูนย์กลางที่จะเชื่อมกับแหล่งของความเจริญเติบโตใหม่ แม้แต่ 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ก็อาจไหนกระแสนบูรพาภิวัตน์เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสได้

ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย ผู้ช้ำของในเวทีการทูตโลกเห็นความจำเป็นที่ไทยต้องมียุทธศาสตร์ชาติด้านต่างประเทศในยุคบูรพาภิวัตน์ ซึ่งยุทธศาสตร์นี้ต้องไม่เปลี่ยนตามรัฐบาลและเป็นยุทธศาสตร์ที่ได้จากการรู้เราและรู้เขา คือ รู้ว่าชาติอื่นเขาทำอะไรกัน

ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี องค์ปาฐกที่ 3 เห็นด้วยกับองค์ปาฐก 2 ท่านแรกว่า ตะวันตกกำลังเสื่อมถอย แต่เห็นว่าอิทธิพลทางเศรษฐกิจของสหรัฐก็ยิ่งสูงอยู่ และภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกยังคงมีอิทธิพลสูงสุดต่อไป เพราะภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นตัวผลักดันในด้านมหาสมุทรอินเดีย จะยังไม่สามารถแก้ไขปัญหายิวอาหรับ ที่ยืดเยื้อมา 2,000 ปีได้ในเร็ววัน ประเทศในตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือ ก็ยังไม่สามารถจะหาข้อตกลงที่นำไปสู่ระบบปกครองที่มั่นคงหลังจากได้เสียผู้นำเผด็จการออกไป

อาจารย์ณรงค์ชัย มองว่าไทยมาถูกทางแล้วในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) และยืนยันว่า การใช้เงินสกุลเดียว (single currency) จะไม่เกิดขึ้นใน AEC องค์ปาฐก 2 ท่านสุดท้าย คือ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ และ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

นิช เห็นความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการเรียน การสอน และการสร้างทักษะในโรงเรียนเสีย ใหม่ ไม่ใช่แค่คิดเป็นแต่ต้องมีการเรียนจาก การปฏิบัติ คือ learning from doing ไม่ใช่ learning from teach ต้องมีการ เรียนเป็นทีม จะได้มีประสบการณ์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ ยังคิดต่ออีกว่า ไทยมีโอกาสดีในกระแส บุรพามาวิวัฒน์ในด้านครัวของโลก การแพทย์ การท่องเที่ยว

เนื้อหาของการสัมมนาในวันนั้น เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ที่แผนงาน นสธ.ต้องการค้นหาองค์ความรู้ชุดหนึ่ง เพื่อสร้างทางเลือกอนาคตที่ดีให้กับสังคม ไทยร่วมกัน

เพื่อนำไปสู่การค้นหาทางเลือก ในอนาคตที่ดีให้กับสังคมไทย แผน งาน นสธ.จึงได้สนับสนุนการวิจัย 5 ชุด โครงการ ด้วยกันประกอบด้วย

1. ภูมิ-รัฐศาสตร์ของโลกใหม่ซึ่งผล การศึกษาก็คือบุรพามาวิวัฒน์ดังกล่าวมา แล้ว

2. ภูมิ-เศรษฐกิจใหม่ของไทยการ รวมตัวในภูมิภาคก่อให้เกิดผลกระทบกับ ไทยอย่างไร

3. การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ การเมืองไทยการเปลี่ยนแปลงทัศนะ การเมืองในระดับฐานรากเป็นอย่างไร

4. สองทศวรรษแห่งการ เปลี่ยนแปลงของชีวิตคนไทยชีวิตคนไทย ดีขึ้นหรือเลวลงอย่างไร

5. คนไทยในวันข้างหน้า โครงสร้าง ประชากรที่เปลี่ยนแปลงจะสร้างโอกาส และวิกฤติใหม่อย่างไร

ในขณะที่หลายประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ต่างก็ก้าวขึ้นมาเป็น จักรกมลสำคัญของขั้วเคลื่อนเศรษฐกิจ แต่ประเทศไทยยังจมอยู่ในวังวนแห่ง ความโกลาหลทั้งทางการเมืองและ อุทกภัย จำเป็นจะต้องตื่นตัว รู้เท่าทันโลก และพลั้วไหวไปบนกระแส มิใช่ปล่อยให้ ประเทศจมดิ่งอยู่ภายใต้สายธารแห่งบุร พามาวิวัฒน์

เราจะต้องก้าวเดินต่อไปบนนโยบาย สาธารณะที่ นสธ. สร้างขึ้นมาขอต้อนรับ ทุกคนให้ร่วมคิดร่วมสร้างอนาคตไทย ต่อไป (<http://www.tuhpp.net>)